

15. Орлов В.Ф. Професійне становлення вчителів мистецьких дисциплін: монографія / В.Ф.Орлов ; за заг ред. І.А.Зязюна. - К.: Наук. думка, 103. - 276 с.

The article deals with the philosophical, psychological and pedagogical approaches of studying the problem of reflection in general and professional reflection, in particular. The role of professional reflection as a factor of professional self-determination of the future educator is grounded.

Key words: reflection, professional reflection, pedagogical reflection, future educator, professional self-determination.

УДК 616.7:37.016:81-056.264

Мотичка Г.П.

**студентка I курсу групи ДО-1м,
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»,
Мукачівський державний університет**

Барна Х. В.

**кандидат педагогічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет**

ОСОБЛИВОСТІ РУХОВИХ ПОРУШЕНЬ У ДІТЕЙ З ВАЖКИМИ ВАДАМИ МОВЛЕННЯ

У статті розкрито компоненти рухової активності дітей. Визначено, що порушення звуковимови може вплинути на розвиток психічних процесів та оволодіння навичками читання і письма. Охарактеризовано вплив логоритмічних вправ на психомоторний розвиток дошкільників.

Ключові слова: рухова активність, психомоторний розвиток, дошкільний вік, діти з вадами мовлення, логоритмічні вправи.

Найвища та найважливіша психічна функція людини – це мова – основний засіб спілкування. Мовлення - один з найбільш потужних факторів і стимулів розвитку дитини. Це зумовлено винятковою роллю, яку воно відіграє в житті людини. Мовлення в своєму розвитку проходить певні етапи. На кожному з етапів елементи мовленнєвої системи формуються у певній закономірності. Однак, якщо ці закономірності порушуються, мовленнєва система дитини формується непослідовно, і, як наслідок, веде до мовленнєвих порушень, виправити які може тільки спеціаліст.

Дошкільне дитинство - найсприятливіший період для розвитку мовлення - від її змісту і до орфоепічних якостей, що надалі визначає особистість людини, свідчить про рівень його культури. Розвиток мовлення дітей, починаючи з раннього віку, є одним з провідних розділів загальноосвітньої роботи в дитячому садку. В останні роки спостерігається тенденція зростання числа дітей, що мають різні варіанти порушень мовленнєвого розвитку та рухової системи. Ця проблема вимагає пошуку шляхів оптимізації розвивального середовища з метою усунення порушень мовлення та рухової системи дітей.

Формування рухової функції – одна з найважливіших ланок у загальному розвитку дитини. На це вказували такі вчені як В. Бехтерев, О. Лурія, М. Жинкін, М. Кольцова та інші. Реалізація рухової функції неможлива без прояву активності. Активність, писав М.О. Бернштейн, найважливіша риса всіх живих систем, вона є самою головною і визначальною [1]. Одним із головних компонентів, який характеризує фізичну досконалість організму є рівень розвитку рухової функції, яка реалізується в різноманітній моторній діяльності. Патологія рухового апарату або недоліки в розвитку моторики обмежують можливості людини в повсякденному житті, виборі професії, негативно впливають на її здоров'я і психофізичний розвиток [2].

Оптимальна рухова активність виконує роль своєрідного регулятора розвитку молодого організму, є необхідною умовою для становлення та формування дитини як біологічної істоти та соціального суб'єкта (Н.Т. Лебедева, А.А. Маркосян, І.В. Мурахов та ін.). Рухова функція проявляється в керівництві дитиною своєю моторикою. Вона забезпечує рухову діяльність, без якої неможливе повноцінне життя дітей та їх нормальний розвиток (А.М. Шлемін 1968). До її компонентів можна віднести об'єм вмінь і навичок в різноманітних видах рухів, а також рівень розвитку фізичних якостей дошкільника [2].

Важливим напрямком розвитку мовлення дітей є навчання їх правильної вимови. Коригування та усунення недоліків звуковимови має безпосередній вплив на збагачення словникового запасу вихованців, удосконалення психофізичних функцій, сприяє емоційному та комунікативному розвитку малят. Без формування артикуляційного та граматично правильного мовлення повноцінний особистісний розвиток дитини та її адаптація в навколишньому світі - неможливі.

З кожним роком, зростає кількість дітей з різними вадами мовлення та порушенням рухової системи. Це результат недостатньої уваги з боку батьків, заміна живого спілкування з дитиною телебаченням, збільшення частоти загальних захворювань дітей, погана екологія. Недоліки звуковимови можуть

з'явитися причиною відхилень у розвитку таких психічних процесів, як пам'ять, мислення, уява, а також сформувати комплекс неповноцінності, що виражається в труднощі спілкування.

Подолання порушень звуковимови має величезне значення у подальшому житті дитини. Своєчасне усунення недоліків вимови допоможе запобігти труднощам в оволодінні навичками читання і письма. Гарно розвинене мовлення дитини є запорукою її успішного навчання в школі. У дошкільний період дитинства мовлення малюка розвивається найбільш інтенсивно.

Все в нашому організмі підпорядковане ритму працює серце, легені або мозкова діяльність. Розвиток ритму тісно пов'язаний з формуванням просторово-часових відносин. Руховий ритм впливає на становлення мовленнєвих механізмів. Почуття ритму допомагає швидше і краще засвоювати вірші, розуміти музичні твори. Вправи на розвиток дихання допомагають виробити правильне дихання, збільшують тривалість вдиху, його силу. Їх можна поєднувати з рухами рук, поворотом тулуба, присіданнями. У них включений мовленнєвий матеріал, вимовний на видиху.

Будь-які ритмічні рухи активізують діяльність мозку людини. Тому з самого раннього дитинства рекомендується займатися розвитком почуття ритму в доступній для дошкільнят формі - ритмічних вправах та іграх. На заняттях дотримуються основні педагогічні принципи - послідовність, поступове ускладнення і повторюваність матеріалу, відпрацьовується ритмічна структура слова, і чітка вимова доступних за віком звуків, збагачується словник дітей.

Мета логоритмічних занять - підвищення ефективності роботи з корекції звуковимови з використанням закону безумовної активності дітей в пізнавальній діяльності та усунення порушень рухової системи дітей.

В результаті реалізуються такі завдання:

- розвиток артикуляційної моторики;
- розвиток фонематичного сприйняття;
- розширення лексичного запасу;
- розвиток слухової уваги і рухової пам'яті;
- вдосконалення загальної і дрібної моторики,
- вироблення чітких, координованих рухів у взаємозв'язку з мовленням [3].

Головною метою цієї методики є нормалізація рухових функцій і мовлення, в тому числі дихання, голосу, ритму, темпу і мелодико-інтонаційної сторони мовлення. Заняття з логоритміки проводить логопед спільно з музичним керівником. Заняття доцільно проводити раз на тиждень тривалістю від 20 до 30 хвилин індивідуально або по групах. Кожне заняття має

плануватися як гра-казка, де дитина є основною дійовою особою і на своєму прикладі навчає казкових персонажів. Велике значення на логоритмічних заняттях має музика. Діти виконують рухи під музичний супровід з чітко вираженим ритмом. Амплітуда і темпи вправ узгоджуються з динамікою звучання музики. Пальчикові ігри та мовно-рухові вправи на заняттях логоритміки проводяться з музичним керівником. Головним завданням цих ігор є ритмічне виконання віршованого тексту, узгоджене з рухами.

При роботі над диханням потрібно звернути увагу на розвиток тривалого, рівномірного видиху у дітей. Добре розвиває видих і медико-інтонаційну сторону мовлення спів.

Заняття з подолання порушень мовлення супроводжуються музикою і рухами, що дозволяє розвивати дитячі емоції і підвищувати інтерес кожної дитини до занять з логоритміки. Це допомагає дитині навчитися працювати в дитячому колективі. В результаті використання логоритміки у дітей простежується позитивна динаміка мовленнєвого розвитку. Регулярні заняття логоритміки сприяють нормалізації мовлення дитини незалежно від виду мовленнєвого порушення, формують позитивний емоційний настрій, вчить спілкуванню з однолітками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бернштейн Н.А. Физиология движений и активность / Н.А. Бернштейн. – М.: Наука, 1990. – 496 с.
2. Вільчковський Е.С., Денисенко Н.Ф. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах / Е.С. Вільчковський, Н.Ф. Денисенко. – К., 2008. – 128 с.
3. Волкова Г.А. Логопедична ритміка / Г.А. Волкова. - М.: Просвіта, 1985. – 191 с.
4. Логопедія: підручник / за ред. М.К. Шеремет; друге видання, перероблене та доповнене. - К.: Видавничий дім "Слово", 2010. - 672 с.

The article has dealt with the components of children motor activity. It has been determined that violations of the sound may affect the development of mental processes and the acquisition of reading and writing skills. The influence of logarithmic exercises on the psychomotor development of preschoolers has been described.

Key words: motor activity, psychomotor development, preschool age, children with speech disorders, logarithmic exercises.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>